

LÂM MINH ĐỨC

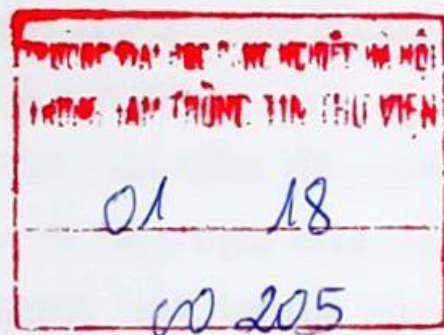
TỪ NGỮ ĐIỂN TÍCH DÂN CA QUAN HỌ

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

LÂM MINH ĐỨC

TỪ NGỮ - ĐIỂN TÍCH DÂN CA QUAN HỌ

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN
Hà Nội - 2011

LỜI NÓI ĐẦU

Hát Dân ca quan họ - một loại hình văn hóa phi vật thể, là di sản quý báu của nền văn hóa dân tộc. Ngày nay vốn quý này được Nhà nước ta giữ gìn và từng bước có kế hoạch phát triển, nhằm lưu truyền dài lâu cho nhiều thế hệ mai sau. Hát Dân ca quan họ là lối hát dân dã của những nhóm, những làng quan họ xưa kia, là nếp sinh hoạt văn hóa thường xuyên diễn ra rộng khắp trong các làng xã ở tỉnh Bắc Ninh và một số không ít địa phương ở tỉnh Bắc Giang. Trong những canh hát ấy, các liền anh liền chị quan họ rất thoải mái tự nhiên, hát với cả niềm say mê, nhập hồn mình vào lời ca ý nhạc, cùng giao kết tình nghĩa với nhau.

Tuy nói là lối hát dân dã, song Dân ca quan họ thể hiện trí tuệ và học vấn của cổ nhân, sự tài tình khéo léo của người hát trong cách xử lý giai điệu, thuật hãm âm mở tiếng khi ca xướng. Người xưa đã sáng tạo ra hàng trăm làn điệu nghe thật là nhuần nhuyễn phóng khoáng, không khiên cưỡng gò bó theo một khuôn mẫu nhất định nào. Trong ca từ, những ngữ nghĩa thông dụng đương thời cũng được đưa vào một cách linh hoạt và có sự chọn lọc.

Để bày tỏ những tình cảm sâu kín mà khó nói

với nhau, người xưa đã mượn những câu ca dao, thành ngữ, tục ngữ, lựa những tình tiết, cảnh huống điển hình trong một số tác phẩm văn học cổ, được dùng nguyên văn hoặc rút gọn lại chỉ trong một số từ. Đặc biệt, ta thấy trong đó xuất hiện không ít câu trong Truyện Kiều, có lẽ chính bởi đó là tác phẩm mang sẵn nhiều yếu tố văn học của ngôn ngữ dân gian có trong ca dao, tục ngữ; Mặt khác, các mối quan hệ phức tạp trong Truyện Kiều đã thâm đậm cái thực tế của thế thái nhân tình... Hay, không ít những thành ngữ, điển tích của nước Trung Hoa xưa, khi thấy có nội dung tương hợp với cái ý tứ mình muốn nói, các tác giả quan họ cũng chẳng câu nệ mà đưa vào bài hát. Cũng vì thế mà ca từ trong Dân ca quan họ dùng khá nhiều câu chữ, điển tích hàm súc với ý tứ sâu xa và tế nhị mà không phải ai cũng có thể hiểu thấu hết được.

Lòng mong muốn và hy vọng của tác giả là: cuốn sách nhỏ này sẽ góp một phần giúp độc giả hiểu rõ thêm về những từ ngữ, điển tích được dùng trong Dân ca quan họ. Trên cơ sở đó, cảm nhận được cái thâm tình hậu nghĩa của cổ nhân, đồng thời thấy được cái hay uẩn giấu trong loại hình ca hát đặc sắc và độc đáo này.

Rất mong nhận được những ý kiến phê bình của quý độc giả về cuốn sách và trân trọng cảm ơn!

Bắc Giang, ngày 1-1-2011

LÂM MINH ĐỨC

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
<i>Lời nói đầu</i>	5
AĂÂ	7
B	13
C	32
D	76
E	116
G	117
H	139
K	154
L	168
M	197
N	208
OÔ	246
P	250
Q	262
R	268
S	275
T	288
V	345
X	355
Y	363

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN
43, Lò Đúc, Hà Nội - ĐT: 0438214754

TỪ NGỮ - ĐIỂN TÍCH
DÂN CA QUAN HỌ
LÂM MINH ĐỨC

Chịu trách nhiệm xuất bản

LÊ TIẾN DŨNG

Chịu trách nhiệm bản thảo

VŨ THANH VIỆT

Biên tập:

NGÔ ANH THƯ

Kỹ thuật vi tính:

BÙI THỊ TÂM

Trình bày bìa:

NGUYỄN HỒNG THÁI

In 1.000 cuốn, khổ 13 x 20.5cm

Tại Công ty TNHH In và Thương mại Thuận Phát

Số đăng ký KHXB: 982-2011/CXB/38-112/VHTT

Cấp ngày 30 tháng 12 năm 2011

In xong và nộp lưu chiểu năm 2012.